

Příroda začíná za dveřmi

Justina Danišová s Alicí Jiráskovou pro naše čtenáře připravují pravidelnou rubriku věnovanou dětským hrám. Protože mají dohromady šest dětí, napadlo nás, že by bylo zajímavé je navštívit a podívat se, jak tato rubrika vlastně vzniká. **TEXT PAVLÍNA BLAHOTOVÁ FOTÓ JAN BAČÁK**

Na rozhovor jsme se vydali do malé rodinné osady poblíž Českého Brodu, kde mají děti neomezené možnosti pohybu a kromě rozlehlé zahrady se jim ke hrám nabízí i přírodní jezírko a společnost jim může dělat spousta domácích zvířat. Bývalé Sádky prý koupil Justinin pradědeček těsně před měnovou reformou a tradičně pražská rodina zde od té doby tráví většinu volných chvil zemědělstvím a chovem domácích zvířat. Pro Justininu rodinu je nejmilejším místem přístřešek zamýšlený původně jako salaš pro ovce. „Když se ukázalo, že častěji než ovce tu budou nastěhované děti, příští sezonu jsme vyházeli seno a zabydleli jsme se tu my s dětmi. V zimě přespáváme v domě u rodičů, ale jak jen to je možné, spíme tady. Děti jsou absolutně šťastné, když ráno ještě ani neproloupnou oči a už mohou běhat venku,“ vysvětluje Justina.

Vaše aktivity Jděte ven a Svobodná hra už jen svými názvy vyvolávají pocit, že by se člověk měl vrátit zpátky do dětství a dopřát i svým dětem maximum volnosti. Funguje to tak i u vás doma?

Alice: Baví mně, když člověk může tím, na čem pracuje, i naplno a opravdu zajímavě žít. Kdyby to od nás nebylo opravdové, určitě by to nefungovalo.

Justina: Téma svobodné hry přibývalo, jak naše děti rostly. Pozoruji kolem sebe že rodiče mají často pocit, že když nebudou neustále dbát na rozvoj svých dětí, že je zanedbají. Jedna maminka mi říkala: „Já synovi vymyslím nějakou hru, jdeme do lesa a on se mi tam hodinu štourá klackem v jedné díře a je úplně spokojený...“ Snažila jsem se té mamince vysvětlit, že skdyž je dítě

zaujaté svou vlastní hrou, není nutné mu vymýšlet zábavu. Děti jsou odborníci na hraní.

Jak vás ve vnímání světa kolem ovlivnily vaše děti?

Justina: Uvědomila jsem si, jak úplně jinak vnímám svět kolem sebe. Jako děti jsme přirozenou součástí přírody, vnímáme každý kámen, strom, kytky, ale pak v dospělosti pořád někam spěcháme... Spousta rodičů má pocit, že to je málo, být venku s dětmi. Ale ono úplně stačí opravdu tam jen být, zastavit čas a jen ho vnímat. Moje osobní zkušenost je, že s každým dalším dítětem se posunuje i vnímání hygieny, zdraví, bezpečí... Přiznávám, že já teprve se čtvrtým dítětem si vše opravdu vychutnávám, nevdám mi, když se venku v přírodě děti zmažou, lítají bosé a špinavé. U nejmladších dětí, Sára a Vítek vidím, jak moc je zbytečně navlékáme a bereme jim přirozenou tělesnou citlivost. Když je dětem zima, samy si řeknou. Příroda je jejich nejlepší

učitelka a ony to opravdu zvládnou, ve srovnání s ostatními dětmi jsou asi otužilejší a téměř neznáme slovo nemoc.

Alice: Vždy pro mě bylo jednodušší být s dětmi venku než doma, nikdy jsem je nechtěla moc organizovat. Moje nápady na hraní venku je obvykle baví jen chvíli a pak si jdou dělat něco jiného, což bylo někdy těžké ustát. Jak rostly, zjistila jsem, že při jejich hrách vlastně trochu překážím, mám být k dispozici, ale v bezpečné vzdálenosti. Moje dcery mě vlastně přinutily hledat si v lese vlastní zábavu, fotit, zkoumat okolí nebo cvičit. Došlo mi, že je třeba naučit se být tím líným rodičem, a nebyť z toho smutná, že o vás děti

Kdo je Justina a Alice

JUSTINA DANIŠOVÁ (38) je matka čtyř dětí, je vystudovaná učitelka biologie a geologie, při práci ve vzdělávacím centru Tereza se seznámila se svým budoucím manželem Petrem. V Tereze pracuje na projektu Učíme se venku. **ALICE JIRÁSKOVÁ (xx)** je matka dvou dcer, vystudovala potravinářskou technologii a v Tereze vede projekt Jděte ven. S manželem Petrem mají jako společný koníček kolo, chození po horách a běhání.

1/ MARINGOTKA Dědečkova obezděná maringotka na nářadí je neustále předmětem nekonečných dětských průzkumů. **2/ VÍTEK** Dvouletý hošík si sám reguluje vrstvy oblečení. V ideálním případě se jasmozřejmě nahatý! **3/ JEDNOHUBKY** Sedmikrásky a fialky vytvořily z obyčejné bagety královské pohostění. **4/ ALICE** A **JUSTINA** ...a spokojený Vítek.

S OVEČKAMI Děti nemají problém pustit ovce z ohrady a hrát si s nimi po celé zahradě. Bezprostřední kontakt s přátelskými domácími zvířaty je skvěle připravuje do života, už odmalá se přirozeně učí odpovědnosti za jinou živou bytost.

vlastně nestojí. Stejně tak nemá smysl nutit je třeba k práci na zahradě, jestli to baví mně, ony mě nechají si ji užívat a samy si klidně najdou program někdy venku, někdy doma. Stačí si najít tu správnou míru rovnováhy. Nechci aby to vyznělo, že jsme venku pořád.

Jakou dostáváte zpětnou vazbu od ostatních rodičů?

Justina: Naše semináře Svobodné hry jsou velmi otevřené, nemáme nastavené hranice, jde spíš o rozvíjení slabších stránek, které se pokoušíme definovat. Reakce maminek, které se semináře účastní, jsou skvělé a pro mně to je hodně důležité - i já se pak cítím klidnější, mám pocit že jsem schopná dělat věci, o kterých jsem si myslela, že je nedokážu. Dlouho jsem si třeba myslela, že večer už s dětmi nezvládnou pracovat, ale ono to normálně jde.

Alice: Naše hry Deník do divočiny nebo kurz Rosteme venku využívají rodiče menších dětí a pro ně funguje Jděte ven jako motor, který jim pomáhá udržet si chování ven mezi hlavními prioritami rodiny. Mnozí také oceňují, že nabízené aktivity nejsou zaměřené pouze znalostně, jsou i hodně smyslové, pocitové, prožitkové, jednoduché a a to je pro tuhle věkovou skupinu moc fajn.

SPOLU
Je důležité být dětem k dispozici, ale nechat jim i svobodný prostor.

Jak vnímají vaši práci manželé?

Alice: My s mužem rádi trávíme čas spolu, většinou dáváme přednost přírodě před městem. Máme to dokonce nastavené tak, že raději jedeme na výlet, než abychom doma třeba - vymalovali. Tento přístup se dá zobecnit. Člověk raději zavěsí dům nebo byt, s veškerým jeho nepořádkem a úkoly, které nechce řešit a jde raději ven. Čím víc jsme venku, tím méně nepořádku doma vznikne a ten venkovní se tak nějak sám vyřeší...

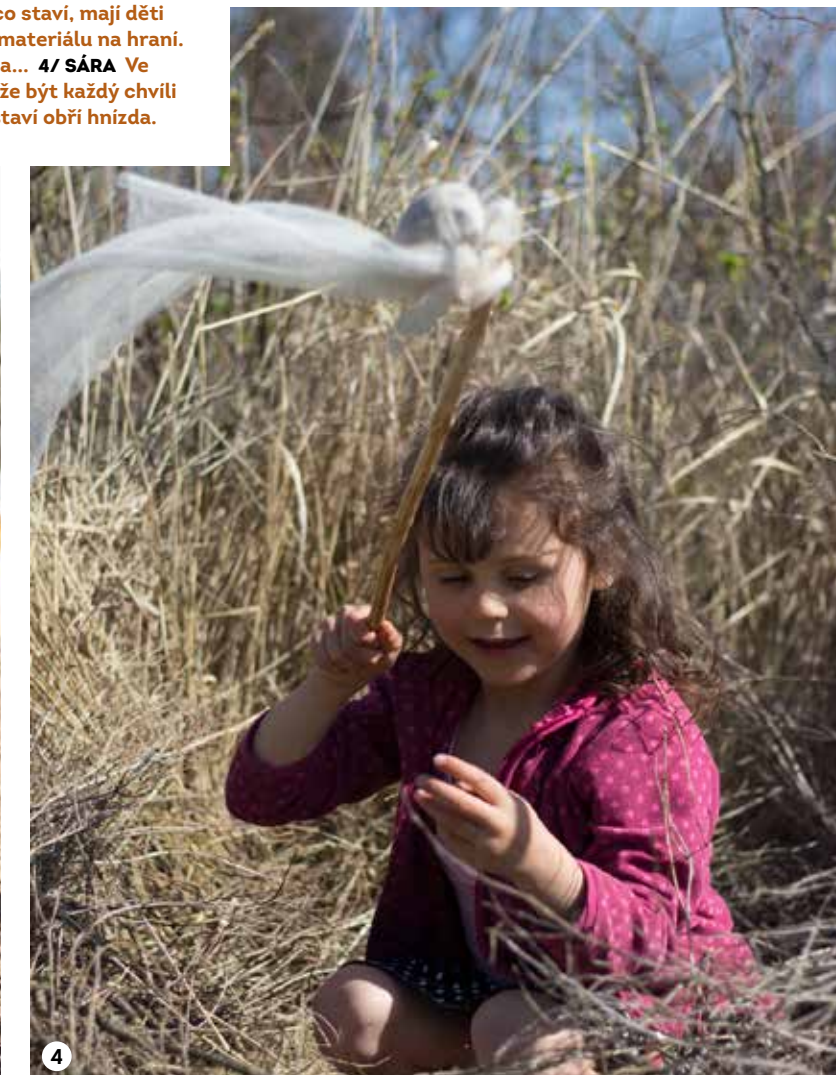
Bohužel není možné být každý den venku, na podzim se krátí dny a je pořád méně času. Když jsme si s mužem uvědomili, jak nás čas o ty zážitky venku začíná okrádat, rozhodli jsme si dát výlety do kalendáře: o vánočních prázdninách jsme vymysleli rodinnou výzvu, že budeme každý den minimálně hodinu venku.

Vznikla z toho zajímavá hra, legrace i motivace zároveň. A ano, dokázali jsme to!

Justina: S manželem jsme se potkali ve Vzdělávacím centru Tereza, kde on pracoval po vysoké škole na civilní službě. Původně uvažoval o vědecké dráze, ale v Tereze může ovlivňovat praxi rychleji nejen v rámci ekologické výchovy, ale i v tématech dětí venku. Pro toto téma napsal publikaci Děti venku, ohrožený druh?, která shrnuje přínosy

1/ VÁZA NA VENKOVNÍ STŮL Je uvnitř zatěžkaná kameny aby se ani ve větru nepřevrátila. **2/ JEZÍRKO** Ted' ještě vypadá opuštěné, ale za deset minut bude plné dětí. **3/ PÍSEK A HOUPAČKA** V rodinách, kde se pořád něco stává, mají děti neustálý přísun materiálu na hraní. Písek, cihly, prkna... **4/ SÁRA** Ve vysoké trávě může být každý chvíli sám. Sára ráda staví obří hnízda.

OKOLO STOLU Před salaši je bytelný jídelní stůl s lavicemi, který umožňuje velké rodinné hostiny. ZLEVA: Justina Danišová má na klíně Sáru a Vítku, za vázou s tulipány je Prokop, vedle Julča, Rozárka a Maja a vedle nich Alice Jirásková.

pobytu venku nejen pro děti. Máme vlastně tři domácnosti, žijeme v Praze na sídlišti, tady na rodičovském hospodářství a na horách, které nám poskytují zase úplně jiný druh svobody. Když Petr potřebuje pročistit hlavu vyrazí ven, do skal, či hor, říká, že teprve při lezení si může dokonale pročistit hlavu.

Alice: My jsme při cestách za přírodou přišli na to, že ztrácíme spoustu času přejezdy, přitom příroda začíná za našimi dveřmi. Není to jen tím, že bydlíme v Českém Brodě, na malém městě. Každý má určitě poblíž krásný kus krajiny, který třeba ani pořádně nezná a který stojí za to prozkoumávat.

Na zahradě u Alice jsme kdysi fotili dětské hry s blátem a tentokrát jsme na zahradě u Justiny, která je podobným elderadem se starými stromy a spoustou zajímavých zákoutí. I to je vlastně kus přírody za dveřmi. Umíme všichni dobře využít bonus vlastních zahrad?

Alice: Naše zahrada je permanentně sdílená, kromě záhonků se zeleninou a ovocných stromů v ní děti stále mají svou blátivou kuchyňku, která je ještě nepřestala bavit. Myslím že podstatné je nechat dětem prostor, aby se v zahradě mohly cítit svobodně. To ale není možné v uniformních, dokonale vysekaných a sestříhaných prostorách, kde není

na co vylézt, čeho se chytit, v trávě se nemůžou schovat, všechno je dokonale uklizené a přehledné. V takové zahradě se žádné dobrodružství odehrávat ani nemůže, je příliš dokonalá. Zkuste do nějaké podobné pozvat děti a pozorujte jejich reakce - logicky se tu nudí a snaží se jakkoliv odtud dostat ven, jinam, kde se něco děje, kde je prostor pro jejich fantazii. Budete se divit, ale i obyčejná hluboká koleje vyjetá v blátivé cestě nabízí neuvěřitelné množství her!

Justina: Naše zahrada je v neustálém procesu, najdete tu uložený stavební materiál materiál ke hrám, staré stromy pro šplhavce i bytelný stůl pro společné hodování velké rodiny. Holčiny si rády zavěsí moskytiéry na větve a vytváří vlastní vílí domečky, symbolická soukromí. Kluci zas rádi vyráží do malého lesíka bojovat s kopřivami. V salaši máme jen základní vybavení, abychom v ní mohli spát a hrát si, žádný tradiční nábytek kromě malého psacího stolku tu nenajdete - o to víc prostoru je tu pro dětskou fantazii. Vedle salaše stojí dědečkova obestavená maringotka sloužící jako sklad sena pro ovce a dalších zdánlivě nepotřebných věcí se vši přirozenou špínou a nepořádkem - a věřte mi, že to je ten nejzajímavější objekt k prozkoumávání!

.....
Kam pro inspiraci: www.jdeteven.cz a www.svobodnahra.cz

